

Ministerstwo Sprawiedliwości

Sekretarz Stanu
Imię i nazwisko

DLPK-I.053.7.2022

Warszawa, 05 stycznia 2023 r.

Pan

Marcin Wiącek

Rzecznik Praw Obywatelskich

Szanowny Panie Rzeczniku,

w odpowiedzi na Pana wystąpienie oznaczone jako II.510.1292.2015.MM dotyczące problematyki praktyki stosowania oraz przedłużania przez sądy środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego aresztowania, uprzejmie wskazuję co następuje.

Na wstępie należy podkreślić, że zgodnie z treścią art. 256 k.p.k. nadzór nad prawidłowością wykonania środków zapobiegawczych sprawuje sąd, którego rola pozostaje kluczowa w zakresie m.in. stosowania tymczasowego aresztowania. W dyspozycji art. 258 § 2 k.p.k. wskazano, że jeżeli oskarżonemu zarzuca się popełnienie zbrodni lub występku zagrożonego karą pozbawienia wolności, której górna granica wynosi co najmniej osiem lat albo gdy sąd pierwszej instancji skazał go na karę pozbawienia wolności nie niższą niż trzy lata, potrzeba zastosowania tymczasowego aresztowania w celu zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania może być uzasadniona grożącą oskarżonemu surową karą. Z aktualnym brzmieniem tego przepisu koresponduje stanowisko judykatury wskazujące, że zabezpieczenie dowodów nie stanowi jedynego celu stosowania środków zapobiegawczych. Postępowanie karne może być utrudniane na rozmaite sposoby, w każdym jego stadium, nie tylko przez wpływanie na materiał dowodowy, ale również przez działania noszące znamiona niedozwolonej obstrukcji procesowej (np. symulowanie chorób, nieodbieranie wezwań). Podjęcie

tego rodzaju czynności przez podejrzanego jest realne, zwłaszcza gdy grozi mu surowa kara (postanowienie SA w Krakowie z 17 sierpnia 2018 r., sygn. akt II AKz 432/2018, KZS 2018, Nr 9, poz. 35). W tezie tej dostrzega się m.in. domniemanie podjęcia przez oskarżonego różnych działań utrudniających prawidłowy bieg procesu z uwagi na grożącą mu surową karę¹.

W tym aspekcie należy ponadto podnieść, że Izba Karna SN postanowieniem z 17 sierpnia 2022 r. (sygn. akt II KZ 31/22) wskazała, że jeżeli w sprawie nie występują okoliczności, które nakazywałyby odstępianie od stosowania najsurowszego środka zapobiegawczego, jakim jest tymczasowe aresztowanie, to nie można zasadnie twierdzić, że wobec skazanego przez sąd pierwszej instancji na karę dwudziestu pięciu lat pozbawienia wolności odpadły podstawy utrzymania zastosowania tego środka izolacyjnego. Podobnie orzekła Izba Karna SN postanowieniem z 29 czerwca 2022 r. (sygn. akt III KK 202/21) argumentując, że nawet nieprawomocne orzeczenie kary dwunastu lat pozbawienia wolności rodzi konieczność zabezpieczenia prawidłowego toku postępowania najsurowszym środkiem zapobiegawczym w celu wyeliminowania możliwości podejmowania przez oskarżonego bezprawnych zachowań (art. 258 § 2 k.p.k.), w szczególności gdy zachodzi prawdopodobieństwo uzupełnienia postępowania dowodowego przed sądem odwoławczym.

W postanowieniu z 14 czerwca 2022 r. (sygn. akt II KZ 22/22) Izba Karna SN wprost wskazała, że przepis art. 258 § 2 k.p.k. wprowadza szczególny rodzaj domniemania w zakresie istnienia obawy, że oskarżony, z uwagi na grożącą mu surową karę, będzie bezprawnie utrudniał postępowanie. Stąd też zastosowanie tymczasowego aresztowania na tej podstawie prawnej nie wymaga dowodowego wykazywania okoliczności, które przemawiałyby za tym, że oskarżony w warunkach wolnościowych będzie podejmował działania godzące w prawidłowy tok postępowania.

---

¹ K. BORATYŃSKA, P. CZARNECKI, R. KOPER, *Komentarz do art. 258 kodeksu postępowania karnego*, [w:] A. SAKOWICZ (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2023, *Legalis/el.*, akapit nr 8 nb 6.

Wprawdzie może się zdarzyć, że nieprawomocny wyrok skazujący na karę pozbawienia wolności zostanie złagodzony i bezwzględna kara pozbawienia wolności ostatecznie nie będzie stosowana, niemniej, przy orzeczonej przez sąd pierwszej instancji wysokiej karze pozbawienia wolności stosowanie tymczasowego aresztowania pozostaje szczególnie uzasadnione.

Zgodnie z art. 263 § 7 k.p.k. jeżeli zachodzi potrzeba stosowania tymczasowego aresztowania po wydaniu pierwszego wyroku przez sąd pierwszej instancji, każdorazowe jego przedłużenie może następować na okres nie dłuższy niż sześć miesięcy. W tej mierze warto podnieść, że w ocenie Sądu Apelacyjnego w Krakowie wyrażonej w uzasadnieniu do postanowienia z 16 grudnia 2021 r. (sygn. akt II AKa 277/21) za przedłużeniem tymczasowego aresztowania na podstawie art. 263 § 7 k.p.k. przemawiają szczególne okoliczności, ze względu na które nie można ukończyć postępowania jurysdykcyjnego, a którymi są wszelkie obiektywnie występujące przeszkody natury faktycznej, dowodowej i proceduralnej, tamujące przebieg postępowania, których usunięcie nie było możliwe w dotychczasowym terminie. W powyższym kontekście, biorąc pod uwagę prawo osadzonego do rozpoznania sprawy w rozsądnym terminie i zwolnienia na czas postępowania, o którym mowa w art. 5 ust. 3 EKPC, stwierdzić należy, że mimo iż osoba tymczasowo aresztowana jest uprawniana do priorytetowego i szczególnie szybkiego rozpatrzenia jej sprawy, to jednakże sędziowie zobowiązani są do dołożenia wszelkich starań w kwestii całkowitego wyjaśnienia okoliczności sprawy oraz do przyznania tak obronie, jak i organom prokuratury, wszelkich niezbędnych udogodnień w celu przedstawienia swoich dowodów oraz swojego stanowiska w sprawie. Sędziowie zobowiązani są również do wydania wyroku dopiero po należytym zbadaniu sprawy oraz odpowiedzi na pytanie, czy przestępstwo rzeczywiście zostało popełnione i jaka kara powinna zostać nałożona (por. wyrok ETPC z 4 marca 2008 r., skarga nr 11748/03, *Legalis/el.*, 122348).

Jednocześnie trzeba zauważyć, że w wyroku z 10 lipca 2019 r. (sygn. akt K 3/16, OTK-A 2019, poz. 40) TK uznał, że art. 263 § 7 k.p.k. jest zgodny z Konstytucją RP w tym zakresie, w jakim nie określa maksymalnego łącznego

czasu trwania tymczasowego aresztowania po wydaniu pierwszego wyroku przez sąd pierwszej instancji².

Reasumując – należy wskazać, że brak jest realnej potrzeby modyfikacji ww. przepisów (tj. art. 258 § 2 k.p.k. oraz art. 263 § 7 k.p.k.) gdyż zasadniczo sądy posiadają odpowiednią świadomość uwarunkowań dotyczących stosowania oraz przedłużania najbardziej dolegliwego środka zapobiegawczego, jakim jest tymczasowe aresztowanie. Powyższe przykładowe orzecznictwo dowodzi, że wątpliwości zasygnalizowane w powołanym w wystąpieniu wyroku TK zostały należycie przepracowane przez wymiar sprawiedliwości i – pomimo pozostawienia zakwestionowanego przepisu w niezmienionej postaci – we właściwy sposób wpłynęły na orzecznictwo sądów powszechnych i SN. Pozwala to na stwierdzenie, że wyrok TJ został w istocie implementowany, chociaż bez nowelizacji przepisów k.p.k., a poprzez modyfikację ich wykładni na potrzeby orzecznictwa.

Z wyrazami szacunku

Marcin Warchoł

Sekretarz Stanu

/podpisano elektronicznie/

---

² K. BORATYŃSKA, P. CZARNECKI, R. KOPER, *Komentarz do art. 263 kodeksu postępowania karnego*, [w:] A. SAKOWICZ (red.), *Kodeks postępowania karnego. Komentarz*, Warszawa 2023, *Legalis/el.*, akapit nr 5 nb 9.